

Johan

Hej och välkommen till Litteraturresan. Jag heter Johan Hemmingsson och arbetar som litteraturutvecklare på Region Jämtland Härjedalen.

Under åtta avsnitt av den här podden ska jag ta ett snack med en författare från varje kommun i länet. Vi kommer prata om högt och lågt, författarskap, skrivande och vad som än kan dyka upp. Vem vet, det kan bli lite tull också. Nu, braal ma!

Johan

Litteraturresan tar sig till Bergs kommun. På Myssjönäset vid Storsjön så hittar vi Magnus Ottelid. Magnus, välkommen till Litteraturresan.

Magnus

Tack ska du ha Johan.

Johan

Du representerar ju Bergs kommun här idag. Kan du berätta lite grann om din koppling till Bergs kommun?

Magnus

Ja, den är ju, jag bor ju inte där heltid utan jag har ju fritidshuset där. Jag känner verkligen en stark koppling dit. Vi har ju också skrivit en novellsamling där saker och ting tilldrar sig ute på Myssjönäset.

Johan

Och vi ska prata mer om ditt skrivande, för att du, du har ju en väldigt bred repertoar? Du har skrivit poesi, skönlitteratur i både noveller och romaner och facklitteratur, och du är även publicerad i universitetsvärlden?

Magnus

Så är det, så är det.

Johan

Missar jag någonting?

Magnus

Nej, det, det tror jag inte. Det som jag inte brukar prata så mycket om egentligen det är ju det som tilldrog sig i universitetsvärlden, även om det fanns en del saker det här, som jag faktiskt var väldigt nöjd med.

Så, bland annat en bok som kom att publiceras i Indien, och sen så gjorde jag en forskningsöversikt mot slutet av min anställning där på universitetet som handlade om att använda skönlitteratur i utbildningar, för socialt arbete och vård.

Johan

För om vi börjar från början här, du är lärare i grunden?

Magnus

Nej egentligen inte. Jag är egentligen, om man nu ska prata om i grunden, så min första

utbildning efter gymnasiet, det var det var till socionom, men sen så bytte jag ju karriär och blev bilelektriker och jobbade ju med sådant under ganska lång tid innan jag började med socialt arbete.

Johan

Jaha.

Magnus

Och det var på grund av, eller tack vare mitt arbete inom inom missbrukarområdet som jag fick anställning på mitt universitetet på socionomutbildningen.

Johan

Men någonstans, förutom de här böckerna som du skrev inom forskarvärlden, så börjar ju du skriva skönlitteratur?

Magnus

Ja, så är det. Ganska sent, kan man ju säga. Min första roman kommer ju 2004, så att jag var ju rätt till åren kommen.

Och jag har alltid haft väldigt, egentligen dåligt självförtroende, när det gäller skrivandet. Men jag minns mycket väl när jag första gången tänkte att "kanske jag kan skriva?".

Det var i åttonde klass, då var svensklärare sa, när han skulle lämna tillbaka uppsatsskrivningen, så sa han så här: "ja det var det var väldigt bra skrivna uppsatser och alltihopa men det var en som stack ut, och jag ska berätta lite varför sa han. Och så började han läsa upp, ur denna uppsats, och så plötsligt insåg jag att, det var min.

Johan

Jaha.

Magnus

Och då fick jag ju naturligtvis en liten boost där, men men som sagt det dröjde väldigt, väldigt länge innan jag satte igång och skriva, och hade någon tanke på att publicera någonting.

Johan

Och vilken var romanen som kom ut först då?

Magnus

Ja, det var, den ville jag knappt prata om, men, det var väl den här kriminalromanen som hette Vredesskålarna, som man kan betrakta som den första.

Johan

Då kan vi ju lämna den då.

Magnus

Det är den enda kriminalroman jag har skrivit.

Johan

Just det. För du nämnde ju här innan, att det är ju dina noveller som du är mest stolt över?

Magnus

Ja egentligen så alltså, rent litterärt, tror jag att det är nog dem jag är mest nöjd med.

Johan

Varför då?

Magnus

Ja, jag vet inte, men alltså när man ska skriva en roman så är det ju så att man måste ju få väldigt mycket att hålla liksom hela vägen, från sidan ett till sidan 200 och det där är inte alldeles enkelt liksom att knyta ihop säcken och hålla trådarna levande, det är ju betydligt enklare, naturligtvis i en novell. Så att, jag har liksom tänkt på det att det kanske är så att det där är min starkaste sida.

Johan

Men om vi tar din novellsamling, Tysk-Johan och andra berättelser från Myssjönäset, har jag titeln rätt där?

Magnus

Och "annat underligt".

Johan

Annat underligt, just det.

Magnus

Ja, det är ju väldigt mycket underligt som sker där.

Johan

Det kan man ju lugnt påstå. För det här är ju ett gäng fristående berättelser, men de hänger ju ihop allihop ändå?

Magnus

Ja, det gör de ju. Tysk-Johan förekommer väl i ett par stycken, men även annat underligt som sagt som händer. Det mest underliga är väl när när tysk-Johan försvinner.

Magnus

Och det där är en grej som jag har lånat ifrån en novell som vi läste på gymnasiet på engelsktimmar alltså, i undervisningen på engelska. Och jag har letat oerhört efter att försöka hitta den där. Jag tycks minnas att den hette "The doubbler", alltså dubbleraren. Det handlade just om en man som som som dubblerade saker och då blev de dubbelt så många. Och han gnuggar till sig både möbler och pengar förstås men han var väldigt ensam och tänkte att det vore kul med bror, och så gnuggar han på sig själv – men det hände ingenting då. Det som hände det var att han alltefter från blev tunnare och tunnare och till slut så försvann han.

Johan

Jaha.

Magnus

Så det är där jag har stulit den idén med med tysk-Johan.

Men jag har som sagt letat förgäves efter denna novell, jag har ingen aning om vad det var för

någonting egentligen.

Johan

Om det är någon där ute som känner igen det här så får de jättegärna höra av sig, så vi kan hjälpa Magnus hitta den här novellen.

Magnus

Ja det vore ju trevligt.

Johan

Men då har ju två andra novellsamlingar också, Brännpunkter 1 och 2.

Magnus

Ja men precis.

Johan

Hur är det med novellerna där? Hänger de ihop?

Magnus

Ja delvis, åtminstone i Brännpunkter 1, å finns det liksom lite, det var någon läsare som sa också att de hängde ihop på ett liksom intrikat och inte alldeles väntat sätt, så att säga.

Men, men de är ju så att säga helt helt annorlunda än en de här tysk-Johan-novellerna. Därför att där har jag ju som, som så många andra författare utnyttjat mycket utav liksom egna erfarenheter. Och ja, så där från relationer och händelser och så vidare som som man förvandlar det till till någonting som kanske kan bli läsbart.

Johan

Och så har vi naturligtvis ditt stora verk Skriftställaren?

Magnus

Ja, det kan man väl säga det. Det är väl på något vis min Magnum Opus på något vis. Det tog väldigt lång tid att göra den där, otroligt mycket research-arbete, för att få till den där boken.

Johan

Och det vill jag höra mer om.

Johan

Att inte kunna vara sig själv, Skriftställaren, en levnadsteckning över Artur Magnusson från Ytterån i Jämtland.

Det är en bok av Magnus Ottelid, som är dagens gäst i Litteraturreсан.

Och, ja. Jag blir ju väldigt nyfiken, om vi börjar så här: varför blev du intresserad av att skriva om Arthur Magnusson?

Magnus

Ja, det var ju egentligen en väldigt märklig kedja utav händelser. Det var ju så här att jag och några andra startade ju ett projekt här i Östersund som hette "Sätt litteraturen på jämtlandskartan". Där vi höll små korta föredrag om olika böcker, författare – och kopplat alltid till platser i Jämtland. Och när vi skulle ha detta första gången, då vi ju inte anade att

det skulle bli så succéartat att vi höll på i flera år och hade, jag tror det blev 26 olika evenemang i den där serien. Så när vi skulle träffas första gången och göra det där så visste vi ju inte utan då bestämde vi att vi skulle, att vi skulle göra det själva. Vi var ju fyra stycken och vi höll ju till hos galleristen Bolin. Och han var ju en utav dem som han pratade ju om Göran Ekerwald som hade varit hans lärare faktiskt i i Svenstavik. Och då funderade jag på vad jag skulle prata om och då kom jag ihåg en sak, som hade hänt, för väldigt länge sen kanske 1982 eller 1983.

När jag första gången besökte Mus-Olles museum i Ytterån.

Där fick jag syn på ett foto som stod på ett bord och det stod Arthur Magnusson. Och då mindes jag att jag hade en diktsamling hemma som jag hade köpt någon gång på 70-talet, utav någon Arthur Magnusson. Jag tänkte, kan det ha varit samma person? Det var ju ändå, ett förhållandevis ovanligt namn. Såg jag kollade när jag kom hem, och ja visst, det var ju Arthur Magnusson. Han hade gett ut den på eget förlag så det stod ju till och med Ytterån, 1934, i den där diktsamlingen.

Javisst, och sen så fanns det en annan koppling också. Det var att på 70-talet så hade också en musikgrupp ifrån Göteborg på yttersta vänsterkanten faktiskt tonsatt några utav hans dikter ur denna diktsamling och den skivan hade jag ju hört och till och med hade, så att där fanns ju kopplingen. Och då då bestämde jag mig för att hålla ett föredrag, ett kort bara och den korta research som jag gjorde då för att kunna säga någonting om honom, det skapade ju fler frågetecken än svar så att säga om vem han var och så vidare. Så att det var så det började. Det tog ju några år innan jag bestämde mig för att jag ville skriva om honom.

Johan

För den lite yngre publiken som kanske lyssnar nu skriftställare, vad är det för något?

Magnus

Ja det var någonting som han kallade sig själv för han var ju egentligen inte, han var inte så mycket författare som han var översättare. Han skrev oerhört mycket alltså i den kommunistiska pressen så hade han ju skrivit oerhört mycket, i början på trettioalet.

Men en utav hans specialområden där var skriva olika slags hyllningsdikt. Du det till femtioårsdagar och så där, långa fina. Han skrev också till hans pappa. Han var verksam i Ytterårevyn som artist där, och Arthur skrev ganska mycket texter till den där revyn också.

Några utav dem har jag ju med i i boken som exempel på det där, men men han kallade sig för skriftställare och det var ju, det är ju helt enkelt någon som skriver.

Johan

Så enkelt är det. Men det kan ju inte vara lätt att göra research för det här projektet?

Magnus

Nej, det var det ju inte. Märkligt nog så fick jag klart för mig, vilket ju var kan man ju tyckte jag ju då från början väldigt märkligt att höra att det fanns fyra lådor fulla med material på Carolina Rediviva, universitetsbiblioteket i Uppsala. Det var ju mycket märkligt, och att jag fick reda på det, det berodde på att när jag skulle hålla det här första föredraget så, ja man söker ju på nätet naturligtvis och då hittar jag ett blogginlägg utav en bibliotekarie som hade haft ett projekt som handlade om att liksom leta reda på material som stod nere i källaren eller i arkivet och kolla igenom det och liksom arkiverade lite tydligare än vad det tydligen

var. Och hon hade då vid något tillfälle tagit ner några lådor som det stod Arthur Magnusson på, och och blivit oerhört förvånad eftersom hon, Lucia som hon hette, heter, hon hittade då i den första lådan, översättningar från armeniska – och själv var hon från Armenien. Så hon har så när hon tittade och oj liksom och blev helt fascinerad. Ja, och sen föll det i glömska för henne, men sen så åkte hon med några kompisar, många år senare, för det här var nog alltså kanske början på 90-talet och kanske tio år senare så skulle hon åka till Åre, och då passerar hon ju Ytterån på väg. Oj då säger hon. Är det här Ytterån ligger. För hon hade ju förstätt att han va därifrån då. Så det var därför jag hittade igen det där med det här materialet där. Så det var det första jag gjorde, att åka dit ner. Jag var ju där nere ganska många gånger och letade igenom de här fyra lådorna med material, och det, man skulle behöva nog säkert fem, sex gånger till för att verkligen tränga in i det här materialet. Det fanns fantastiskt mycket material där.

Johan

Och hur lång tid tog det att skriva den här boken?

Magnus

Ja, från det att jag bestämde mig så tog det säkert tio år. Men det var också en avgörande, en annan avgörande sa, och det var att jag var på en författarturné vid något tillfälle under de här åren med bland annat Peter Lucas Eriksson, och då och då – ja, vi satt och prata om våra projekt och så, och så sa han, "har du kollat på landsarkivet?" sa han. Nej sa jag, men alltså hans material finns ju nere i Uppsala. "Ja, men det kan ju finnas någonting där", sa han.

Så jag tog mig för och kolla det och då hittade jag ju den verkliga skatten, nämligen alla hans dagböcker.

Johan

Jaha.

Magnus

Och skrivna på Allehanda språk, allting utom svenska. Utan, så att det där blev ju också ett väldigt arbete för det som var skrivit på engelska och tyska, det klarade jag ju av själv, men finska och ryska, det var ju lite värre. Så där fick jag ju skaffa skaffa hjälp.

Johan

Ja, jo ja, vilket häftigt arbete. Och det är en väldigt häftig bok, Skriftställaren, En levnadsteckning över Arthur Magnusson heter den.

Magnus

Och det var ju också där jag hittade så att säga den hemlighet som han gick och bar på, nämligen att han att han tyckte om och och klär sig i kvinnokläder och det var ju väldigt, väldigt okänt det det var väl några våra kvinnliga vänner som han hade som som kände till det och som uppenbarligen också accepterar det, för det var inte någon spridd kunskap i Ytterån där han ju tillbringade största delen av sitt.

Johan

Nej precis. Nej det pratar man inte högt om på den tiden. Och vill du som lyssnar läsa mer om det här så rekommenderar jag Skriftställaren, en levnadsteckning över Artur Magnusson.

Men idag då Magnus vad, vad har du för dig just nu? Eller just nu sitter du ju och pratar med

mig, men vad vad skriver du på i dagsläget?

Magnus

Ja, det är ju då noveller förstås, och just nu så tänker jag mig att jag har bestämt mig för att det ska vara ett slags tema som handlar om "närhet" på något vis.

Så att vi får se vad det blir. Jag har skrivit några stycken. Vi får se hur det framskrider.

Johan

Men när du sätter ihop en sådan här novellsamling har du bestämt i förväg hur många noveller det blir, vad alla ska handla om. Eller skriver du en i taget och ser vart det tar vägen?

Magnus

Jag skriver alltså nu, det här är ju första gången som jag har haft ett tema faktiskt, alltså så där liksom klart för mig, det har jag inte haft förut.

Och det blir ju det blir ju, på något vis lite annorlunda men, men oftast alltså jag har inte tusen idéer om tusen olika noveller, alltså skrivandet har egentligen alltid gått väldigt trögt för mig egentligen. En del de de skriver liksom hundratals sidor och de slänger och så vidare. Det gör väl jag också ibland, slänger saker och ting som jag inte vill kännas vid, men men på det stora hela så, så är det väl så för mig att det liksom orden kommer inte så där väldigt lätt utan det kan gå flera dagar när jag går liksom bara och tänker på "hur ska den där novellen sluta nu då?"

Och så går jag tänker och tänker och tänker, och så och så till slut, så hittar jag en öppning – och då går det ganska lätt att sätta sig ner och skriva. Men, men – ja. så att under de år som jag hållit på och skrivit så har ibland kommit på att, jag måste nog, så att jag får lite mera flöde och då har jag utnyttjat någonting som jag har kallat för "dagens pensum". Och så har jag klivit upp jättetidigt på morgonen och så jag suttit en timme och skrivit, bara liksom rakt uppifrån huvudet så där liksom. Ibland så börjar det med "vad ska jag skriva om idag då?"

Och så och så fortsätter det bara. Och ibland så har det blivit ganska bra faktiskt, och då bryr jag mig inte om att jag att fingrarna slinter över tangenterna och det blir. Det blir ju väldigt mycket röda understrykningar på grund utav att jag är ju inte så flink med fingrarna på tangentbordet. Det blir ju ganska mycket fel. Man kan säga min autokorrigeringslista, den är lång. Jag skriver till exempel alltid "betydlese" i stället för betydelse, men då ändras det ju automatiskt.

Johan

Så är det ju, men hur är det? Skriver du året runt eller har du perioder på året där du skriver mer?

Magnus

Alltså sommartid blir det ju svårt, för då är det ju flugfiske som gäller, och stugan. I väldigt hög grad. Så ja, det är väl lite olika.

Johan

Men du använder inte stugan på Myssjönäset som skrifvarstuga?

Magnus

Jo då. Absolut, där sitter jag och skriver också. Så att det, det gör jag. Men, skrifvarstuga,

alltså mitt arbetsrum där på, i stugan, deen har ju tre funktioner: att skriva, att spela in musik och att binda flugor.

Johan

Och se där ja. Det verkligen ett hobbyrum kan man säga.

Magnus

Javisst, men ingenting utav det där kan kan försiggå samtidigt utan, det är liksom jag ställer i ordning rummet för olika olika aktiviteter.

Johan

Men novellsamlingen här som du har jobbat på, är det skönlitterärt, eller, vad är det vi har att förvänta oss?

Magnus

Jo, det är det är helt skönlitterärt förstås. Men som sagt det temat, närhet det uppstod efter det att jag jag skrev en novell som bara kom till mig så där efter jag hade varit ute på lunch med med en kompis. Och då kom jag att tänka på några olika saker och så börja jag skriva om det, och så ja, så blev den novell. Och sen slog det mig att man skulle ju kunna fortsätta på det här temat, och så skrev jag en till, och så håller jag på med en tredje, eller om den redan är klar kanske. Beroende på hur man tänker sig att det ska sluta.

Johan

Vad tänkte jag fråga, kommer det återvända till Myssjönäset, rent litterärt, i dina berättelser också?

Magnus

Ja det vet jag inte riktigt än, men det är fullt möjligt eftersom, förstås begreppet "närhet" går ju att placera egentligen var som helst i sitt liv. Det är ju så där när man skriver att man utnyttjar ju alltid det som man själv har varit med om, och det som man själv går och tänker på och så vidare. Mm, så att händelser och människor, får förvandlas och bli till litteratur.

Johan

Låter helt fantastiskt.

Dagens gäst i Litteraturresan det är alltså Magnus Ottelid. Magnus, det var jättekul att ha dig här idag.

Magnus

Tack ska du ha det var roligt att få komma.

Johan

Nu tar vi lite kaffe, va?

Magnus

Det gör vi.